

Minnesanteckningar Natur- och friluftsrådet 160316

Närvarande

Friluftsförbundet Sundsvall	Susanne Olofsson, Lotta Johansson
Friluftsförbundet Njurunda	Thord Järlehag
Naturskyddsföreningen Sundsvall-Ånge	Björn Abelsson
Sundsvalls Orienteringsklubb:	Ingrid Wiklander Nylander
Medelpads ornitologiska förening (MOF)	Leelene Karlsson
Alnö scoutkår	Henrik Lindén
Expedition Altitud	Håkan Thörnberg
Studieförbundet	Andreas Norrbin
MSI	Lotte Nord
Sundsvalls sportfiskeklubb	Hans Lidgren, Kjell Nilsson
STF	Anders Norberg
Kultur- och fritidsförvaltningen	Anders Erlandsson, Lars Fahlberg, Anders Norberg
Miljökontoret (MK)	Ronnie Nordström, Jenny Johansson

1. Laget runt – presentation

Då vi hade med oss några nya deltagare idag, både från Sportfiskarna och friluftsförbundet Sundsvall, körde vi en snabb presentationsrunda. Kommunens nya friluftstrateg var också med för första gången.

2. Möt vår nya friluftstrateg Anders Erlandsson

Anders har jobbat som kommunens friluftstrateg sedan mitten av januari. Han kommer från kommunens IT-avdelning, och har ett genuint intresse för friluftslivsfrågor och är aktiv i olika föreningar. Han har bland annat fiskat mycket när han var yngre, men på senare år har det varit orientering och skidåkning som dominerat. Han är även en av de drivande i föreningen Klingstabygdens IF.

3. Workshop och diskussion kring strategier gällande natur- och friluftsliv

Arbetet med att ta fram en natur- och friluftsplän pågår för fullt. Ronnie och Fabbe som ingår i arbetsgruppen tillsammans med Jenny (och nu även Anders), var inbjudna för att berätta lite mer om hur långt arbetet kommit samt för att diskutera vilka strategier som föreningarna tycker det är viktigt att kommunen jobbar vidare med. Natur- och friluftsplänen kommer att bestå av två delar, en strategidel och en faktadel. Faktadelen kommer att bestå av historik, förutsättningar och en beskrivning av de värden som finns i kommunen. Strategidelen kommer att beskriva mål, inriktning och ställningstaganden samt förslag på åtgärder för att vi ska kunna bli ännu bättre. Det är endast strategidelen som kommer att antas politiskt.

Ronnie inledde med att berätta allmänt om olika naturtyper, värden och arter som är unika för vår kommun. Bland annat nämnde han våra fina sydväxtberg, där Norra Stadsberget är ett bra exempel och dessutom vårt senaste kommunala naturreservat. Han berättade även att ängs- och hagmark är den naturtyp som minskar mest i vår kommun och att hälften av kommunens ängs- och hagmark finns på norra Alnön, där även vår ansvarsart Mnemosynefjärilen finns. Här kommer vi att starta ett projekt tillsammans med länsstyrelsen. Han berättade vidare att faktadelen inte kommer att bli en ”kokbok” där alla områden och arter kommer att finnas beskrivet. Självklart kommer kärnområden för de olika naturtyperna och de viktigaste friluftsområdena att pekas ut och beskrivas, men det är lika viktigt att skapa förståelse kring varför det är viktigt att ta naturhänsyn vid olika typer av åtgärder och exploateringsfrågor, och inte bara då dessa rör de utpekade kärnområdena. Planen fyller en viktig roll i arbetet med att hitta bättre vägar att samarbeta på kring dessa frågor, både inom kommunen och externt.

Därefter berättade Fabbe om hur de inom kultur & fritid funderat kring viktiga strategier för friluftsliv, flera av strategierna har även diskuterats i arbetsgruppen och är viktig ur natursynpunkt också. Bland annat nämnde han att satsningar på skolor kan vara en del i arbetet med att bli bästa skola 2021, att natur- och friluftsrådet ska få fortsätta utvecklas och att det är viktigt att fortsätta hitta olika sätt att blanda/söka pengar. Vi bör även satsa på tillgängligheten i våra områden, bli bättre på information och hitta nya sätt att nå olika målgrupper på samt att det behövs en tjänstemannagrupp med fokus på gröna frågor (har funnits tidigare). Han nämnde även att vi inom arbetsgruppen vill arbeta för att kravet på avkastning från våra kommunala skogar ska minska, och att fokus istället borde ligga på folkhälsovinster. Kultur & fritid vill även satsa på fortsatt arbete med att stärka varumärket Sundsvall, liksom aktiviteter i kommunal regi för äldre, barn och ungdomar, nyanlända med fler samt att utveckla vandringsstaden Sundsvall (på tak, lokala leder, till fots, till häst, på cykel, knyta ihop våra leder). Även Södra berget ska fortsätta att utvecklas (utveckling av hur området används idag, koppling till Sidsjön och söderut), det behövs mer satsningar på fiske, statistik och enkäter är viktigt att utgå från för att styra satsningarna åt rätt håll, information om allemansrätt och andra lagar och regler som gäller våra natur- och friluftsområden är viktigt, kan exempelvis göras genom en allemansrättsdag i skolan. Vi behöver även fortsätta satsa på kommunala naturreservat.

Föreningarna kom med många bra inlägg och synpunkter, bland annat:

Viktigt att utveckla stigar och leder

Vad kan göras för att stigar inte ska växa igen? Går det att använda på andra/ fler sätt? Stigar som inte används växer igen, och då kanske de inte fyller någon funktion. De stigar som kommunen underhåller bör vara väl utmärkta. Det kanske kan finnas kartor i lådor i anslutning till stigarna. HittaUt sätter ut lådor med kartor på strategiska ställen.

Det går inte att bara lita på kommunen att göra allting. Måste hitta sätt att jobba ihop, föreningar och kommunen. Finns många bra exempel, t.ex. ridstigarna i Njurunda där kommunen bidrog med skyltar och föreningen satte ut dem.

Tysta leder är ett viktigt begrepp. Det är leder som är öppna för flera olika användningssätt men inte motortrafik. Det går till exempel att kombinera ridstigar med vandring och cykling. I och med att man välkomnar flera olika användningssätt, hjälper det till att hålla stigarna öppna. Ett bra exempel på detta är ridstigarna som MSI gjort i närheten av Mingen och Skrängstasjön.

Hur ser rätten att ha stigar ut? Idag byggs det ibland tvärs över en stig/led utan påföljd/omdragning av en stig/led. Detta leder såklart till ilska och frustration hos de som brukar använda stigen. Ett praktexempel är Kolstabodarna där det lagts en skjutbana i anslutning till tidigare skidspår/led. Även stigen till Kliss kommer att byggas över. Om det inte finns någon tidigare överenskommelse med markägaren om upplåtelse av mark, är han/hon inte skyldig att säkerställa passage över den egna fastigheten. När det gäller skogsbruk är markägaren skyldig att se till att stigen bevaras vid en avverkning. Det är därför viktigt att ha en bra dialog med markägarna och helst se till att få tillstånd att använda marken om det gäller större stigar och leder, även när det gäller att göra åtgärder för att hålla dem öppna. Ge dem beröm för att de ställer upp med sina marker. Viktigt att fråga först och göra sen.

Borde vi ha en dialog med markägarna, i detta forum (rådet)? Vi får fortsätta att diskutera detta i samband med att vi funderar kring hur rådet kan utvecklas.

Övrigt

Det vore bra om det gick att underlätta för folk att ta sig ut genom till naturen genom att t.ex. förlägga busshållplatser i nära anslutning till vissa naturområden allt förlänga befintliga linjer utanför centrum. Det är även få bussturer på helgerna.

Hästar är bra betesdjur som till skillnad från andra betesdjur ökar i antal. Kan vara bra att använda sig av i arbetet med att försöka hålla ängs- och hagmarker öppna.

Utveckla även parkmarken, det behöver inte vara gräsmattor överallt.

Går det att ha som stugsvängen fast för våra leder? Typ ett stämpelkort som man kan stämpla när man gått vissa sträckor. Vore även önskvärt att ha stugorna öppna på sommaren. Det är föreningar som har hand om stugorna, svårt att hitta bemanning.

Näringslivet kan vara med och arbeta, hyra ut cyklar, sälja mat med mera. Ett exempel är kustvägen. Naturturism kan utvecklas mer men inte på bekostnad av det rörliga friluftslivet eller leda till slitage på vissa markägares fastigheter. Borde vi ha en dialog med näringslivet också, i detta forum (rådet)? Vi får fortsätta att diskutera detta i samband med att vi funderar kring hur rådet kan utvecklas.

Det är viktigt att hitta olika sätt att få ut människor i naturen, och på så sätt skapa intresse för naturen.

Integration viktigt. Studiefremjandet har pengar till sådana åtgärder. Aktiviteter är bland annat på gång i Timrå till sommaren.

Finns olika sätt att få hjälp genom att söka bidrag från skogsstyrelsen – Nokås, bidrag till att sköta stigar och leder, men detta kräver att markägaren är med och söker bidrag.

Frågor

Arbetsgruppen hade tagit fram fyra frågor som de ville diskutera med rådet. På grund av tidsbrist valde vi att fokusera på bara en av frågorna. Om föreningarna kommer på mer saker som de skulle vilja föra fram, får de gärna höra sig till någon i arbetsgruppen (Ronnie, Fabbe, Jenny eller Anders).

Vilka frågor anser ni i föreningarna är viktigast att jobba med när det gäller utveckling av natur- och friluftslivsfrågor?

- Viktigt att klargöra vilka mål som finns och vad det får kosta att nå dem. Gärna sätta upp mätbara mål som till exempel att antalet besök i skogen per år och person ska öka.
- SCA har bildat mångfaldhetsparker, ex i Njurunda. Naturen är viktig för sin egen skull. Viktigt att visa vilka andra vinster, tex hälsoeffekter som det kan ge genom att bevara ett område.
- Påverka privata markägare/skogsbrukare att ta mer hänsyn i mark- och skogsfrågor. Kommunen ska vara föredöme i sitt skogsbruk.
- Information på plats om vad som gäller, inte lösspringande hundar, ta hand om skräp. Viktigt att informera om allemansrätt. Inte pekpinningar men information.
- Kanske anordna en Lupinfestival?! Få sundsvallsborna att plocka lupiner och samla in dem, kanske mitt på Stora torget (som ett sätt att bli av med dem).
- Fiskelovskort – ta fram ett fiskekort som gäller för sommarlovsungdomar överallt i kommunen, jmf sportlovskortet.
- Skoteråkning – Idag är det dålig information om var man får åka och vad som händer om man åker på fel ställen, hur marken påverkas med mera. Finns bara en dålig och svårtydd karta på kommunens hemsida.
- Friluftslivsfrågor – idag ser friluftslivet annorlunda ut än förr – viktigt att följa trender. Skilja på störande friluftsliv och annat friluftsliv – olika ställen. Mycket olika idrottstrender idag – cykling, springa med mera. Satsa på aktiviteter som det inte redan finns bra anläggningar för i närheten, och gör det ordentligt istället för halvsatsningar (ex downhill som det finns goda möjligheter att utöva i närheten, behövs inte i Sundsvall också).
- Allemansrättens dag i skolan – bra inkörssport, en start på barn och ungdomars friluftsliv

- Långfärdsåkning skridskor skulle kunna gå att utvecklas. Räcker inte med naturis, får gärna finnas plogade banor.
- Selångersfjärden och Norrfjärden – ett fantastiskt område för friluftsliv – det finns historiska värden, fiske, cykling, fågelliv med mera. Sportfiskeklubben skulle vilja satsa här. Vilka kan nyttja vårt friluftsliv – skapa möjligheter runt Selångersfjärden att nå nya grupper – till exempel rikta sig till ungdomar och nysvenskar. Nytt för i år är att hela sjön blir utan krav på fiskekort. Tidigare gällde det bara i Selångersån upp till järnvägsbron. Miljökontoret anser att Selångersfjärden och ån har så höga värden, både för natur och rekreation, att det borde bli vårt nästa kommunala naturreservat. År 2030 är det 1000 år sedan Olav Haraldsson landsteg i Selånger som då var en stor hamnvik. Detta borde vi planera för och uppmärksamma redan nu. Det finns även önskemål om flytbryggor i Selångersån, för att underlätta att sätta i/ta upp kanoter men även för att kunna stå och fiska, gäller även i fjärden.
- Unga vill ta sig till områden som är ”stressfria” och tysta, men har svårt att ta sig till olika områden utanför centrum på grund av ekonomiska skäl eller att de har svårt att ta sig dit. Går det att planera för sådana områden mer i centrum?
- Modern teknik är viktig för att nå yngre.
- Bildskärmar som finns på badhusen – går de använda till mer, t.ex. föreningsaktiviteter.
- Det pågår ett projekt mellan kommunen och Mittuniversitet om ett interaktivt tittskåp för att informera om luftföroreningar. Något vi kan dra lärdom av när projektet är klart.
- Hur kan vi berätta för de som söker information och hur kan vi nå de som inte vet vad de söker.
- TV-skärmar borde kunna utvecklas från att bara finnas på sportanläggningar till bibliotek, fritidsgårdar, skolor med mera. Försöka rikta information till rätt målgrupp. Systemet finns, vissa skärmar finns.
- Hitta nyckelpersoner som kan vara bra förebilder och sprida information, en känsla för naturen, uppmärksamhet om hur man leva nära naturen och sin syn på friluftsliv. T.ex. Jonna Jinton – en av Sveriges största bloggare – ser ut som Tuvstarr, tar foton på naturen och gör tapeter, eller Håkki som vill bo på landet och arbetar med alternativa saker, t.ex. så gör han t-shirtar med mera.
- Facebook ett bra forum, t.ex. skulle Anders kunna vara en person i ”Sundsvalls möter”
- Hitta ”friluftsambedörer” som kan hjälpa till att sprida information på sociala medier.
- Det finns en trevlig ambassadör för Östersunds kommun, Simon Jaktlund, som hittar på massa roliga saker. T.ex. har han fått till Surfbukten där det går att åka wakeboard inne i stan. Försöka hitta någon liknande för Sundsvall.
- STF bjuder barnfamiljer på vandring i fjällen, motkrav ”vad ska vi förbättra för att få fler att vandra”. Förra året var det ungdomar som bjöds på en fjällvandring. Kan vi göra nåt liknande i Sundsvall om friluftsliv? Ett annat exempel som Sundsvall

redan gör är att utse vintercyklister som får viss utrustning och sedan får rapportera hur kommunen kan förbättra sig när det gäller cykling.

- Bättre tillgänglighet/parkeringsplatser intill våra friluftsområden. Detta har varit tydligt i samband med att folk har letat HittaUt checkpoints, de har försökt parkera så nära checkpointsen som möjligt, ibland helt galet. Försöka bidra till att undvika att bilar parkeras på fel platser. Det är fortfarande ett problem för klättrarna vid Medskogsberget. I höstas dikades det ur där och då har det blivit ännu sämre.
- Klättrarna har lite svårt just den här perioden på året – man får inte gå ut med var vissa fåglar häckar, samtidigt som många vill ut och klättra, kan bli konflikter.
- Kommunen bör främja de stråk som finns. Delta vid planeringen av nya områden och se till att behålla befintliga strukturer. T.ex. Katrinehill.
- Vi måste bli bättre på att marknadsföra St Olavsleden. Putte Edby som jobbar med leden i Jämtland har lyckats med sin del av Pilgrimsleden, men få kommer ihåg var en led startar, många gånger är det själva målet som är grejen, i det här fallet nå Nidarosdomen i Trondheim. Går det till exempel att knyta ihop olika leder söderut så att de leder till St Olavsledens start i Selånger (t.ex. från Sthlm).
- Hantera konflikter gående och skidåkare. Inte så mycket pekpinningar, anpassa sig efter varandra.

4. Snabb genomgång av föregående mötesanteckningar

Hoppades över på grund av tidsbrist

5. Gemensam aktivitet Nationaldagen

Ja, det vill flera föreningar delta i. De föreningarna som var med förra året är intresserade igen, t.ex. XA, Sundsvall-Ånge naturskyddsförening och kanske STF och Friluftsförbundet.

Sundsvall har Sveriges största nationaldagsfirande, ett bra tillfälle att synas på. Mer information om anmälan till dagen med mera kommer längre fram i vår.

6. Sommarhöstprogram (+ diskutera datum Skogens dag)

Nästa program kommer att gälla från midsommar och året ut. Deadline för att lämna in aktiviteter till programmet kommer att vara i mitten av maj. Efter det här året tar vi en ny diskussion och utvärdering av hur det fungerat med halvårsprogram.

7. Laget runt i mån av tid

Hoppades över på grund av tidsbrist

8. Övrigt

Skogens dag

Skogens dag brukar alltid vara på söndagen den andra helgen i september, i år den 11 september. Helgen har valts för att inte krocka med andra större evenemang, som t.ex. Stenstansdagarna som brukar vara helgen innan. I år har Stenstansdagarna flyttats till samma helg, men fredag – lördag (9-10 september) då det annars skulle ha krockat med ett annat stort evenemang i stan. Vi diskuterade om vi skulle flytta fram Skogens dag en helg eller ha kvar det datum vi bestämt sen tidigare. Vi enades om att Skogens dag ska vara den 11 september, och på Norra Stadsberget som förra året.

Vad är vild natur?

Fabbe tipsade om ett bra program i P1 som han hörde häromdagen. Lyssna gärna på det, det är endast 8 min långt. Du hittar programmet här: <http://t.sr.se/24ZNNNd>

MOF och SNF står utan lokal

MOF och SNF har blivit uppsagda. De kan få vara kvar i samma lokal och samtidigt få ytterligare ett rum, men följderna blir att hyran blir mycket dyrare. Tidigare föreningarna betalat drygt 7 000 kr per år. Nu vill fastighetsägaren ha cirka 5 000 kr per månad istället. Ett alternativ skulle kunna vara om någon ytterligare förening skulle vara intresserad av att dela lokal med dem. I annat fall vill de gärna ha tips på andra lokaler. Andreas på Studieförbundet kan kanske hjälpa till, han kommer att fortsätta att föra en dialog med MOF och SNF om detta.

Nästa möte

Nästa möte blir den 12 maj hos Hällans scoutkår, Södermalmsgatan 40. Samma dag är manusstopp för sommar- och höstprogrammet. Inbjudan kommer längre fram i vår.